

OBSAH

1. VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ	13
1.1 Význam a podstata účetnictví	13
1.2 Historie a vývoj účetnictví	13
1.2.1 Počátky účetnictví	13
1.2.2 Vývoj účetnictví ve světě	14
1.2.3 Vývoj účetnictví v České republice	15
1.3 Funkce a podstata účetnictví	15
1.4 Uživatelé účetních informací	16
1.4.1 Vlastníci ekonomického subjektu – investoři	16
1.4.2 Vedení ekonomického subjektu	16
1.4.3 Věřitelé ekonomického subjektu	16
1.4.4 Stát	16
1.4.5 Další uživatelé	17
1.5 Regulace účetnictví a účetních závěrek	17
1.5.1 Nadnárodní regulace účetních závěrek	17
1.5.2 Národní regulace účetnictví a účetních závěrek v České republice	18
1.5.3 Vnitropodniková regulace účetnictví	19
1.6 Finanční účetnictví a vnitropodnikové účetnictví	19
1.6.1 Finanční účetnictví	20
1.6.2 Vnitropodnikové účetnictví	20
1.7 Shrnutí	20
2. ZÁSADY VEDENÍ ÚČETNICTVÍ	21
2.1 Obecně uznávané účetní zásady	21
2.1.1 Princip věcné a časové souvislosti (akruální princip)	21
2.1.2 Zásada účetní jednotky	22
2.1.3 Zásada neomezeného trvání účetní jednotky	23
2.1.4 Zásada zjišťování výsledku hospodaření v pravidelných intervalech	23
2.1.5 Zásada objektivit účetních informací	23
2.1.6 Zásada srovnatelnosti mezi účetními obdobími	23
2.1.7 Zásada oceňování historickými cenami	23
2.1.8 Zásada významnosti	24
2.1.9 Zásada zákazu vzájemného zúčtování (zákaz kompenzace)	24
2.1.10 Zásada opatrnosti	24
2.2 Vybrané povinnosti účetních jednotek v České republice	24
2.2.1 Účetní jednotka	24
2.2.2 Kategorie účetních jednotek	27
2.2.3 Akruální princip	28
2.2.4 Účetní období	29
2.2.5 Doba, po kterou se vede účetnictví	30
2.2.6 Požadavky kladené na vedení účetnictví a účetní závěrku	31
2.2.7 Účetní záznam	31
2.2.8 Vzájemné zúčtování	32
2.2.9 Vykazovací měna	33
2.2.10 Používaný jazyk	33
2.3 Shrnutí	34

3.	ROZVAHA (BALANCE) – MAJETEK A ZDROJE JEHO KRYTÍ	35
3.1	Funkce a forma rozvahy (balance)	35
3.2	Kdy se rozvaha sestavuje	37
3.3	Aktiva – majetek účetní jednotky	38
3.3.1	Pravidla pro vykazování aktiv	38
3.3.2	Stálá aktiva	38
3.3.3	Oběžná aktiva	44
3.3.4	Časové rozlišení v aktivech rozvahy	47
3.4	Pasiva – zdroje krytí majetku	48
3.4.1	Vymezení pasiv	48
3.4.2	Vlastní kapitál	48
3.4.3	Cizí zdroje	50
3.4.4	Časové rozlišení v pasivech rozvahy	53
3.5	Oceňování majetku a závazků	54
3.5.1	Pojmy používané při oceňování	54
3.5.2	Způsoby oceňování	55
3.5.3	Způsoby přepočtu cizí měny	56
3.6	Změny rozvahových stavů	59
3.7	Shrnutí	61
4.	VÝSLEDOVKA – NÁKLADY A VÝNOSY	62
4.1	Funkce a forma výsledovky	62
4.2	Kdy se výsledovka sestavuje	65
4.3	Možnosti sestavování výsledovky	65
4.4	Náklady	66
4.5	Výnosy	68
4.6	Výsledek hospodaření	68
4.7	Změny nákladů a výnosů ve výsledovce	69
4.8	Základ daně z příjmů	71
4.9	Shrnutí	72
5.	ÚČET A PODVOJNÝ ÚČETNÍ ZÁPIS	73
5.1	Účet – funkce a forma	73
5.2	Rozdělení účtů	74
5.2.1	Základní rozdělení účtů	74
5.2.2	Členění účtů z hlediska podrobnosti údajů	75
5.3	Směrná účtová osnova	75
5.4	Účtový rozvrh	76
5.5	Souvztažnost a podvojnost účetního zápisu	77
5.6	Zásady účtování na účtech rozvahových	78
5.7	Uzávěrka účtů rozvahových	80
5.8	Zásady účtování na účtech výsledkových	81
5.9	Uzávěrka účtů výsledkových	82
5.10	Složený účetní zápis	83
5.11	Saldokontní funkce účtu	84
5.12	Souhrnný příklad účtování na účtech rozvahových a na výsledkových	86
5.13	Shrnutí	88
6.	NÁSTROJE PRŮKAZNOSTI ÚČETNICTVÍ	89
6.1	Význam účetních dokladů	89
6.2	Druhy dokladů	89

6.3	Forma účetních dokladů	90
6.4	Rozdělení účetních dokladů	90
6.5	Náležitosti účetních dokladů	91
6.5.1	Označení účetního dokladu	91
6.5.2	Obsah účetního případu a jeho účastníci	92
6.5.3	Peněžní částka nebo obdobný údaj	92
6.5.4	Okamžik vyhotovení účetního dokladu	92
6.5.5	Okamžik uskutečnění účetního případu	92
6.5.6	Podpisové záznamy	93
6.6	Náležitosti vnějších účetních dokladů	93
6.6.1	Přijaté a vydané faktury	93
6.6.2	Hotovostní nákupy a prodeje	95
6.6.3	Účtenka podle zákona o evidenci tržeb	96
6.7	Oběh účetních dokladů	97
6.7.1	Třídění a číslování	97
6.7.2	Kontrola správnosti	98
6.7.3	Zajištění spojitosti mezi dokladem a účetním zápisem	98
6.7.4	Zaúčtování	99
6.7.5	Úschova	99
6.7.6	Skartace	99
6.8	Inventarizace majetku a závazků – význam, termíny a způsob provádění	100
6.9	Inventura	101
6.10	Inventurní soupis	102
6.11	Další kroky v rámci inventarizace	104
6.12	Shrnutí	104
7.	ÚČETNÍ ZÁPISY A ÚČETNÍ KNIHY	105
7.1	Účetní zápisy	105
7.2	Účetní knihy	105
7.2.1	Deník	106
7.2.2	Hlavní kniha	107
7.2.3	Knihy analytických účtů	109
7.2.4	Knihy podrozvahových účtů	110
7.3	Formy vedení účetních knih	110
7.4	Shrnutí	111
8.	DALŠÍ PRAVIDLA UPRAVUJÍCÍ ÚČETNICTVÍ	112
8.1	Způsoby vedení účetnictví	112
8.1.1	Zjednodušený rozsah vedení účetnictví	112
8.1.2	Plný rozsah vedení účetnictví	113
8.1.3	Jednoduché účetnictví	113
8.2	Vedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů	114
8.3	Formální přezkušování účetních zápisů	114
8.4	Základní kontrolní vazby	115
8.5	Opravy účetních zápisů	115
8.5.1	Úplné storno	116
8.5.2	Částečné storno	117
8.5.3	Doplňkový zápis	117
8.6	Uschovací lhůty	118
8.7	Přestupky	119
8.8	Shrnutí	119

9.	DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ A HMOTNÝ MAJETEK	120
9.1	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek v rozvaze	120
9.2	Rozdělení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	121
9.3	Oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	122
9.3.1	Náklady, které musí být zahrnuty do ocenění DNM a DHM	123
9.3.2	Náklady, které mohou být zahrnuty do ocenění DNM a DHM	123
9.3.3	Náklady, které nesmí být zahrnuty do ocenění DNM a DHM	124
9.3.4	Technické zhodnocení a ocenění DNM a DHM	124
9.3.5	Dotace na pořízení DNM a DHM	125
9.3.6	Ocenění preferenčních limitů a povolenek na emise u prvního držitele, nebo provozovatele	125
9.4	Účtování o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku	126
9.5	Účtování při pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	130
9.5.1	Pořízení DNM a DHM dodavatelským způsobem (nákupem)	130
9.5.2	Pořízení DNM a DHM vlastní činností	133
9.5.3	Pořízení DNM a DHM darováním (bezúplatný příjem)	135
9.5.4	Pořízení DNM a DHM s dotací	136
9.6	Účtování nákladů charakteru technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	137
9.7	Odpisování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	139
9.7.1	Účetní odpisy	139
9.7.2	Účetní odpis s vyloučením zbytkové hodnoty	141
9.7.3	Metoda komponentního odpisování majetku	142
9.7.4	Daňové odpisy	143
9.8	Účtování odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	144
9.9	Účtování při vyřazení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	145
9.10	Účtování o inventarizačních rozdílech u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	147
9.11	Účtování o opravných položkách u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	149
9.12	Shrnutí	150
10.	ZÁSObY	151
10.1	Zásoby v rozvaze	151
10.2	Rozdělení zásob	151
10.3	Oceňování zásob	152
10.3.1	Oceňování ve skutečných pořizovacích cenách	153
10.3.2	Ocenění metodou FIFO (First-in, First-out)	154
10.3.3	Oceňování v průměrných pořizovacích cenách	154
10.3.4	Ocenění pevně stanovenou cenou (skladní cenou) a odděleným účtováním o cenových odchylkách	154
10.4	Účtování o zásobách	155
10.5	Účtování nakoupených zásob – způsob „A“	157
10.6	Účtování poskytnutých záloh na zásoby – způsob „A“	161
10.7	Účtování při reklamaci dodávky nakoupených zásob – způsob „A“	162
10.8	Účtování nakoupených zásob při uzavírání účetních knih – způsob „A“	164
10.9	Účtování zásob vytvořených vlastní činností – způsob „A“	166
10.10	Účtování nakoupených zásob – způsob „B“	168
10.11	Účtování nakoupených zásob při uzavírání účetních knih – způsob „B“	169
10.12	Účtování zásob vytvořených vlastní činností – způsob „B“	170
10.13	Další účetní případy související se zásobami	170
10.13.1	Prodej materiálu	171

10.13.2	Poskytnuté bezúplatné plnění – darované zásoby (při pořízení zásob byl uplatněn odpočet DPH)	171
10.13.3	Spotřeba zásob na reprezentaci (při pořízení zásob byl uplatněn odpočet DPH)	171
10.13.4	Převod výrobků do podnikové prodejny	172
10.13.5	Renovace náhradních dílů	172
10.13.6	Škoda na zásobách	172
10.13.7	Likvidace zásob	172
10.14	Účtování inventarizačních rozdílů u zásob a souvisejících účetních případů	173
10.15	Účtování o opravných položkách u zásob	175
10.16	Shrnutí	176
11.	FINANČNÍ ÚČTY	177
11.1	Finanční účty v rozvaze	177
11.2	Oceňování na finančních účtech	177
11.3	Účtování na finančních účtech a jejich rozdělení	178
11.4	Nákupy a prodeje v hotovosti	179
11.5	Účtování ve valutové pokladně	181
11.6	Převody mezi finančními účty	184
11.7	Účtování na účtech u peněžních ústavů	185
11.8	Účtování na devizovém účtu	186
11.9	Účtování omylových plateb	186
11.10	Účtování cenin	187
11.11	Účtování stravenek	188
11.12	Nákupy a prodeje hrazené platební kartou	189
11.13	Účtování inventarizačních rozdílů a škod	191
11.14	Shrnutí	192
12.	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	193
12.1	Zúčtovací vztahy v rozvaze	193
12.2	Oceňování v zúčtovacích vztazích	194
12.3	Účtování na účtech zúčtovacích vztahů	194
12.4	Pohledávky za odběrateli a přijaté zálohy	196
12.5	Dluhy vůči dodavatelům a poskytnuté zálohy	198
12.6	Účtování smluvních pokut a úroků z prodlení	199
12.7	Pohledávky a dluhy účtované v cizí měně a kurzové rozdíly	200
12.7.1	Pohledávky a dluhy v cizí měně – tuzemsko	201
12.7.2	Pohledávky a dluhy v cizí měně v rámci EU	205
12.7.3	Pohledávky a dluhy v cizí měně – třetí země	205
12.8	Příjmy ze závislé činnosti	206
12.9	Účtování o dani z přidané hodnoty	208
12.10	Účtování dalších daní	209
12.11	Účtování při dotaci na úhradu nákladů	210
12.12	Účtování na účtech časového rozlišení	211
12.13	Účtování finančního leasingu	215
12.14	Účtování komplexních nákladů příštích období	220
12.15	Účtování na dohadných účtech	221
12.16	Účtování opravných položek k pohledávkám a odpis pohledávky	223
12.17	Postoupení pohledávky za odběrateli	226
12.18	Zápočet pohledávky a dluhu	228
12.19	Shrnutí	230

13. CENNÉ PAPIRY A PODÍLY – DLOUHODOBÉ A KRÁTKODOBÉ	231
13.1 Cenné papíry a podíly rozvaze	231
13.2 Druhy cenných papírů	232
13.3 Pojmy související s cennými papíry	232
13.4 Rozdělení držných cenných papírů a podílů	233
13.5 Oceňování cenných papírů a podílů	234
13.5.1 Ocenění při pořízení	234
13.5.2 Ocenění úbytku při prodeji	235
13.5.3 Ocenění k okamžiku sestavení účetní závěrky	235
13.6 Pořízení majetkových cenných papírů a podílů	236
13.7 Upsání podílu na zvýšení základního kapitálu v obchodní korporaci	238
13.8 Směnka v účetnictví	239
13.9 Úhrada pohledávky směnkou u dodavatele (věřitele)	240
13.10 Úhrada pohledávky směnkou u dodavatele (věřitele) a její eskont bance	241
13.11 Úhrada dluhu směnkou u odběratele (dlužníka)	243
13.12 Účty související s dluhopisy u emitenta a kupujícího	244
13.13 Emise dlouhodobého dluhopisu s kupónem	246
13.14 Pořízení dlouhodobého dluhopisu s kupónem	248
13.15 Emise diskontovaného krátkodobého dluhopisu	250
13.16 Pořízení diskontovaného krátkodobého dluhopisu	251
13.17 Prodej cenných papírů	252
13.18 Změna v ocenění cenných papírů při uplatnění reálné hodnoty – účtovaná výsledkově	253
13.19 Změna v ocenění cenných papírů při uplatnění reálné hodnoty – účtovaná rozvahově	254
13.20 Změna v ocenění podílů při uplatnění ocenění ekvivalencí	255
13.21 Finanční deriváty	256
13.21.1 Vymezení derivátů	257
13.21.2 Členění derivátů	257
13.21.3 Základní druhy derivátů	258
13.22 Oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty u zajišťovacích derivátů	258
13.23 Oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty u derivátů k obchodování	259
13.24 Shrnutí	259
14. VLASTNÍ KAPITÁL, REZERVY A DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	260
14.1 Vlastní kapitál, rezervy a dlouhodobé závazky v rozvaze	260
14.2 Oceňování na kapitálových účtech a dlouhodobých závazcích	261
14.3 Účtování na kapitálových účtech, o rezervách a dlouhodobých závazcích	261
14.4 Účtování při vzniku účetní jednotky	264
14.5 Změny základního kapitálu	266
14.6 Zvýšení základního kapitálu upsáním nových vkladů	268
14.7 Zvýšení základního kapitálu vkladem obchodního závodu	269
14.8 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů obchodní korporace	271
14.9 Zvýšení základního kapitálu kapitalizací dluhu	271
14.10 Snížení základního kapitálu při úhradě ztráty	272
14.11 Snížení základního kapitálu s výplatou společníkům obchodní korporace	273
14.12 Snížení základního kapitálu vykoupením vlastních akcií nebo obchodního podílu	274
14.13 Snížení základního při nesplaceném upsaném vkladu	275
14.14 Rozdělení výsledku hospodaření	276
14.15 Účtování u individuálního podnikatele	281
14.16 Účtování o rezervách	282

14.17 Účtování o rezervách podle zvláštních právních předpisů a ostatních rezervách	283
14.18 Účtování rezervy na daň z příjmů	285
14.19 Účtování o dlouhodobých úvěrech	287
14.20 Odložená daň z příjmů	287
14.21 Účtování významné opravy nákladů minulých účetních období	292
14.22 Účtování změny účetní metody	292
14.23 Shrnutí	293
15. OPERACE S OBCHODNÍM ZÁVODEM	294
15.1 Operace s obchodním závodem	294
15.2 Prodej obchodního závodu nebo jeho části	294
15.3 Postup účtování při prodeji obchodního závodu u prodávajícího	295
15.4 Postup účtování při prodeji obchodního závodu u kupujícího	298
15.5 Pacht obchodního závodu nebo jeho části	301
15.6 Postup účtování při pachtu obchodního závodu u propachtovatele	301
15.7 Postup účtování při pachtu obchodního závodu u pachtýře	304
15.8 Přeměny obchodních korporací	306
15.8.1 Fúze	306
15.8.2 Rozdělení	307
15.8.3 Převod jmění na společníka	308
15.8.4 Změna právní formy	308
15.9 Postup účtování při přeměně obchodní korporace	308
15.10 Shrnutí	311
16. NÁKLADY A VÝNOSY	312
16.1 Vykazování nákladů a výnosů	312
16.2 Členění nákladů podle struktury výsledku hospodaření	316
16.3 Účtování nákladů na jednotlivé syntetické účty	317
16.4 Účtování výnosů na jednotlivé syntetické účty	324
16.5 Shrnutí	326
17. ÚČETNÍ UZÁVĚRKA	327
17.1 Postup účetní uzávěrky	327
17.2 Účtování inventarizačních rozdílů	328
17.3 Tvorba a zúčtování opravných položek	329
17.4 Vyúčtování kurzových rozdílů k okamžiku sestavování účetní závěrky	331
17.5 Účtování předpisu splatné daně z příjmů	334
17.6 Účtování na závěrkových účtech	336
17.7 Shrnutí	340
18. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	341
18.1 Prvky účetní závěrky a jejich funkce	341
18.2 Obsah účetní závěrky	342
18.3 Druhy účetní závěrky	342
18.4 Konsolidovaná účetní závěrka	343
18.5 Pravidla pro sestavení účetní závěrky	344
18.6 Rozvaha	345
18.7 Výkaz zisku a ztráty	350
18.8 Přehled o peněžních tocích	354
18.9 Přehled o změnách vlastního kapitálu	361
18.10 Příloha v účetní závěrce	361

18.10.1	Základní informace uváděné v příloze	361
18.10.2	Další informace uváděné v příloze malou a mikro účetní jednotkou s povinným auditem	362
18.10.3	Další informace uváděné v příloze střední a velkou účetní jednotkou	363
18.10.4	Doplňující informace v příloze v účetní závěrce velké účetní jednotky	364
18.11	Vazba syntetických účtů na rozvahu v plném rozsahu	365
18.12	Vazba syntetických účtů na výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu – druhové členění	369
18.13	Ověření účetní závěrky auditorem	389
18.14	Výroční zpráva	391
18.15	Zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy	392
18.16	Zpráva o platbách orgánům správy členského státu Evropské unie nebo třetí země	393
18.17	Uvádění nefinančních informací	393
18.18	Shrnutí	394
19.	KALKULACE A ZÁKLADY VNITROPODNIKOVÉHO ÚČETNICTVÍ	396
19.1	Funkce vnitropodnikového účetnictví	396
19.2	Třídění nákladů	397
19.2.1	Druhové	397
19.2.2	Účelové	397
19.2.3	Kalkulační	397
19.3	Hospodářské středisko	398
19.4	Střediskové náklady a výnosy	399
19.5	Kalkulace	399
19.6	Druhy kalkulace	399
19.7	Kalkulační vzorec	400
19.8	Kalkulační metody	400
19.9	Kalkulace dělením	400
19.9.1	Kalkulace prostým dělením	401
19.9.2	Kalkulace dělením pomocí poměrových (ekvivalentních) čísel	401
19.10	Kalkulace přírážková	402
19.11	Kalkulace postupná a průběžná	403
19.12	Základní formy vnitropodnikového účetnictví vedeného podle středisek	404
19.13	Jednookruhová forma vnitropodnikového účetnictví	404
19.14	Dvouokruhová forma vnitropodnikového účetnictví	405
19.15	Shrnutí	408
	SEZNAM ÚČTŮ POUŽÍVANÝCH V PŘÍKLADECH	410
	SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA PRO PODNIKATELE	420
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	422